

Ród Nowobilskich

Z notatek pozostawionych przez naszego ojca Albina Nowobilskiego

Ród Nowobilskich (dawna pisownia Nowobielskich) ma swoje korzenie na Podhalu we wsi Białka nad rzeką o tej samej nazwie, zbierającej potoki z Morskiego Oka i 5-ciu Stawów Polskich jak również z doliny Białej Wody z Jaworzyny Spiskiej. Za jakie zasługi czyż otrzymali sołtystwo z kancelarii królewskiej nie łatwo stwierdzić. Czy to było za stanięcie w potrzebie w szeregach piechoty połanieckiej organizowanej przez Zamojskiego dla zdobywania zamków w wyprawie na Moskwę, czy też później za udział w walkach ze Szwedami za Jana Kazimierza.

W późniejszych czasach powolnego upadku znaczenia i sił Rzeczypospolitej w ślad za rokoszem Lubonirskich udzielonego Pana na Lubomli (na Spiszu) wybuchły bunty i poruszenia górali na Podhalu powodowane przez samolubne poczynania starostów królewskich w Nowym Targu. Jednym z pierwszych był bunt Kostki Napiarskiego podającego się za nieślubnego syna króla Władysława IV. W szeregach jego oddziału umieszcza piewca Podhala, Kazimierz Tetmajer, kilku Nowobilskich w powieści "Maryna z Hrubego", a w noweli "Na Skalnym Podhalu" niemały udział przypisuje Nowobilskim w tworzeniu legendy zbójników tatrzańskich. Akcja "Zbójników Tatrzańskich" wzmożła się po grabierzy Spiszu przez Marię Teresę, a brak reakcji ze strony polskiej zachęcał do rozbioru Polski przez ościenne państwa: Austrię, Niemcy i Rosję. Spisz został włączony do Królestwa Węgier, a rzeka Białka na całej długości granicą między Węgrami i Galicją, obecną Małopolską.

Spisz był we władaniu Polski przez 380 lat, to jest od r. 1412, kiedy został oddany przez Zygmunta Luksemburczyka jako zastaw pożyczki 60 tysięcy kop praskich groszy. Gdy po Pierwszej Wojnie Światowej Polska odzyskała niepodległość, na skutek plebiscytu kilkanaście wsi spiskich zostało przyłączonych do Podhala Polskiego.

Wspomniane wyżej akta królewskiego nadania sołtysostwa rodowi Nowobilskich znajdują się w muzeum w Zakopanem przekazane tamże przez ks. Franciszka Nowobilskiego ze starszej gałęzi rodu z t.zw. Potoka, t.j. górnej części wsi Białka na granicy z wsią Bukowiną.

Ród obecnie znacznie podupadł względnie przesiedlił się w okolice Gronia, Brzegów, Nowego Sącza i dużo wyemigrowało do Stanów Zjednoczonych. Jeszcze pod koniec 19 wieku byli dość zamożni - Morskie Oko i polany okoliczne były ich własnością. Chętnie bacowali i niemały kierdel owiec był w ich posiadaniu.